

K.N.N.V. afd. Vriezenveen. Torenvalkproject 2022.

Moe Torenvalk van **TV8**.

Contactadres: Johan Niphuis,
Westeinde 230,
7671 CJ Vriezenveen.
jgniphuis@gmail.com

17-01-2022.

Vervangen van kast **TV2**.

Op 17 januari hebben we een nieuwe Torenvalkenkast geplaatst in het Veenschap, die na 6 jaar wel aan vervanging toe was.

We gebruiken hiervoor zoveel mogelijk natuurlijke materialen omdat wij vinden dat dit het beste past in het landschap en het is ook nog eens hergebruik van hout, dat elders gekapt is!

Als puntje bij paaltje komt hadden staander en schoren het misschien nog wel een jaar gehouden maar het zekere voor het onzekere nemend, toch nu maar vervangen zodat een Torenvalkpaar zonder angst en beven de volgende jaren hier kan gaan broeden.

Een Torenvalkpaar, omdat we niet zeker zijn of hier (nu al 6 jaar op rij) hetzelfde paar broedt! Het aflezen van de pootringen van vrije Valken is zeer lastig.

Op 2 februari meldde zich in **TV5**. de eerste Torenvalk ♀

12-03-'22.

De eerste voorjaarsperikelen zijn alweer waargenomen. Bij **TV5** en **TV7** zijn parende paren Torenvalken gezien.

Bij **TV3** is rond de kast meer ruimte gemaakt door er bomen te kappen. Afwachten hoe de valken hierop gaan reageren!

13-03-'22.

TV1 paring, **TV2** ♂ in de kast, **TV3** ♂ op de kast, **TV4** geen activiteit, **TV5** ♀ op rikpaal in de buurt van de kast, **TV6** geen activiteit, **TV7** ?, **TV8** Torenvalk in boom in de buurt van de kast, **TV9** geen activiteit.

27-04-'22.

Waarneming van copulatie, omgeving tussen **TV4** en **TV5**. (foto Gert Pape)

30-04-'22.

Controle ronde door Gerrit Schepers met camera.

TV1 geen eieren. Vogel afvliegend. (Weinig bodembedekking!)

TV2 5 eieren. Vogel afvliegend.

TV3 geen eieren, maar ook geen valk in de buurt gezien.

TV4 2 eieren, vogel afvliegend.

TV5 geen eieren en geen valken in de omgeving gezien.

TV6 (FH zuid) geen eieren en geen valken gezien.

TV7 (FH noord) 2 eieren, vogel afvliegend.

TV8 ♀ in de kast en bleef half boven de eieren maar zeker 5 eieren.

4 kasten lijken nog niet definitief bezet maar we hebben eerder latere legsels gehad, dus we hebben nog goede hoop, ook omdat bij **TV1** een valk afvloog!

21-05-'22.

Kastcontrole door Gerrit en Herman.

TV1 5 eieren, vogel vloog af. De verplaatste en aan een boom bevestigde kast is dus wel geaccepteerd. In de weide voor de kast een paartje Patrijs.
(in 2021 heeft hier ook een paartje Patrijs gebroed)

TV2 1 ei en 4 jongen, vogel vloog af

TV3 leeg. Wel is in de buurt 1 Torenvalk waargenomen.

Wielewaal gehoord vanuit bosstrook westelijk van **TV3**.

Opmerking; tussen de locatie van **TV2** en **TV3**, heeft een

Torenvalkpaar een kast bezet die niet door ons is geplaatst, op "Jenesland".

Of dit het paar van **TV3** betreft, lijkt onwaarschijnlijk omdat op deze plek vorig jaar ook al een paar Torenvalken heeft gebroed.

TV4 4 eieren, vogel vloog af.

TV5 4 eieren, vogel vloog af

TV6 leeg

TV7 5 eieren, vogel afvliegend. In omgeving op agrarisch gebied alarmerende Grutto's

TV8 6 eieren, het ♀ bleef als (bijna) gebruikelijk in de kast zitten ondanks camera vlak ervoor.

TV9 geen activiteit

Bij de Grefthenhoeve (De Pollen) zijn door de eigenaar 3 Torenvalkenkasten geplaatst waarvan er 1 is bezet. In deze kast lagen op 22 mei 6 eieren. Tijdens de controle vloog het ♀ af.

Van de door ons geplaatste kasten zijn er op dit moment 3 niet bezet.

En opnieuw **TV9** aan het Hazenpad ook niet. Daar tot nu toe ook geen waarnemingen gedaan!

Als we de kasten "Grefthenhoeve" **TV10** en "Jenesland" **TV11**, door grondeigenaren zelf geplaatst, meenemen in de telling, dan hebben we op dit moment 8 paar Torenvalken met een totaal van $29 + 11 = 40$ eieren.

30-05-'22.

Kastcontrole door Gerrit.

TV1 5 eieren.

TV2 5 jongen, 8-9 dagen (1 jong heel klein)

TV3 leeg.

TV4 5 eieren.

TV5 5 eieren.

TV6 4 eieren. Evenals vorig jaar hebben we hier weer te maken met een laat legsel!
Het lijken ook wel stiekemerds, want tijdens de controles geen enkele keer een activiteit gezien.

TV7 5 eieren.

TV8 jongen, 3-4 dagen. Aantal jongen niet kunnen vaststellen! Bij de vorige controle zijn 6 eieren geteld.

TV9 niet gecontroleerd.

TV10 Kast Greftenhoeve 5 jongen (max. 2 dagen), 1 ei.

Nu zijn er 2 kasten niet bezet (**3** en **9**) en met alsnog de bezetting van **TV6** komt het totaal nu op 9 paar en 46 eieren.

09-06-'22.

1^e Ringronde. (in combinatie met Steenuilen)

Met 5 man wezen ringen **TV2** en **TV8**. Deze jongen waren ca. 14 dagen oud en mooi om te ringen. Door omstandigheden hebben we Jan Vrijling als ringer kunnen inplannen.

De jongen in de kast van de Greftenhoeve waren nog te klein en in de kast op "Jenesland" waren de eieren nog niet uitgekomen.

Bij het ringen van de 5 jongen van **TV2** was geen oudervogel in de buurt,

Hier wordt de tarsus opgemeten.

Tijdens het ringen werd gebeld om assistentie bij het verwijderen van een “Buizerd” die vastzat in een net dat over bessenstruiken was gespannen. Herman had even niets te doen, had zijn eigen auto bij zich en ging kijken. Bij aankomst bleek het geen Buizerd maar een Havik te zijn.

Na bevrijding, door het net stuk te knippen, vloog de vogel ongedeerd weg. Maar ook bij ons project gebeurt het wel dat een jonge Torenvalk in een net terecht komt.

Dat was het geval bij de volkstuinen.

TV8. Op 14 juli zat er één in een net verstrikt maar ook hier was men er op tijd bij en na bevrijding vloog de jonge vogel ongedeerd terug naar de kast.

Bij **TV8** (ook 5 jongen) was de moeder weer heel alert. Zij bleef op nog geen 20 meter op een paal zitten toekijken hoe de jongen uit de kast werden gehaald en zette 1x zelfs de aanval in.

16-06-'22.

2^e Ringronde. (in combinatie met Steenuilen)

Met 4 man wezen ringen, **TV7** Faijersheide noord, bij de Grefthoeve **TV10**.

De kast op Jenesland, Veeneindeweg **TV11** gecontroleerd. Hier waren 4 van de 5 eieren pas uitgekomen.

In **TV7** zijn 5 jongen en in **TV10** 6 jongen (het hoogste aantal dit jaar), geringd.

TV7 Bij de kast aangekomen vlogen voor onze voeten 4 Patrijzen en 1 Fazant ♀ op en ook een Reebok sprong weg. Toch mooi ook deze waarnemingen te kunnen doen!
Voor het volgende broedseizoen moeten van deze kast de schoren worden vervangen!

TV10 de Grefthenhoeve. Hier moest weer gebruik worden gemaakt van een voorlader om bij de kast te kunnen komen.

De ijzeren mast waarop de kast is geplaatst in de sloot is hierdoor wel Marterproof. Bij de Torenvalken hebben we er eigenlijk nooit echt de vinger op kunnen leggen maar er zijn wel een paar keer raadselachtige verdwijningen geweest van eieren en/of jongen. Een Marter klimt met gemak in een houten paal maar een ijzeren mast is te glad voor z'n klauwen.

22-06-'22.

3^e Ringronde. (in combinatie met Kerkuilen)

Met 4 man de 5 jongen van **TV1** geringd. Voor de resterende 4 kasten zal nog een 4^e ringdatum moeten worden gepland. Ten opzichte van de gemiddelde ringdata is het ringen dit jaar vrij laat. In 2015 was de eerste ringdatum 16 juni, maar de jaren erna tot 2019 is met ringen al begonnen in de 2^e helft van mei. In 2020 is er niet geringd ten gevolge van de toen heersende corona beperkingen. In 2021 was de 1^e ringronde 27 mei en de laatste op 15 juni.

04-07-'22.

4^e en laatste ringronde. Met 4 man de valken ringen van **TV4**, **TV5**, **TV6** en **TV11**.

Als eerste deze avond de jonge Torenvalken van **TV11** geringd. Deze kast is door particulieren geplaatst op "Jenesland" als selectieve Bosuilkast. Maar deze Torenvalken hadden daar geen boodschap aan en hebben deze kast gekraakt en met succes.

5 Eieren en 5 jongen geringd.

Als 2^e de jongen van **TV4**. Hier konden er maar 2 worden geringd.

3 Eieren waren niet bevrucht!

TV5 als 3^e en met 5 jongen. In deze kast was 1 jong met betrekking tot de vleugellengte duidelijk onder het gemiddelde (slechts 88 mm.) maar het gewicht 177 gr. was, als we kijken naar een broertje/zusje met vleugellengte 127 mm. en 199 gr., zeker goed. Beide ouders waren super alert en bleven de hele tijd in de buurt of boven ons vliegen.

De jongen van deze 3 eerste kasten waren mooi van leeftijd (ca. 14 dagen) om te ringen. In de laatste kast voor vanavond, **TV6** (4 eieren, 4 jongen), waren de jongen ca. 8 dagen maar konden toch ook wel worden geringd (de ring viel niet van de poot!). Dit waren ook de gemakkelijkste.

Als ze 14 dagen oud zijn, zijn het al echt geen lieverdjes meer! Ze gaan direct op hun rug liggen en klauwen en bijten naar de hand die hun uit het nest haalt en een ring om de poot wil doen.

Op 27 juli maakte Gerrit nog een foto van de 4 jonge Torenvalken van **TV6**.

1 valk op de kast, 2 op een schoor en 1 op de rikkepaal.

Hoewel er dit jaar per saldo iets minder eieren zijn gelegd, wat lijkt te duiden op voedselschaarste, hebben we vast kunnen stellen dat de jongen, die zijn uitgebroed, er best wel goed doorvoed, levendig en met heldere open ogen uitzagen

Voor de statistici.

2022; 9 paar, 46 eieren en 42 jongen.	Gemiddeld 5,1 eieren en 4,6 jongen.
2021; 8 paar, 41 eieren en 35 jongen.	5,1 eieren en 4,3 jongen.
2020; 8 paar, 48 eieren en 46 jongen.	6,0 eieren en 5,7 jongen.
2019; 8 paar, 46 eieren en 43 jongen.	5,7 eieren en 5,3 jongen.
2018; 8 paar, 49 eieren en 41 jongen.	6,1 eieren en 5,1 jongen.
2017; 6 paar, 34 eieren en 32 jongen.	5,6 eieren en 5,3 jongen.
2016; 7 paar, 40 eieren en 39 jongen.	5,7 eieren en 5,5 jongen.
2015; 4 paar, 21 eieren en 20 jongen.	5,2 eieren en 5,0 jongen.

Kijken we naar de gemiddelden, dan zien we dat de Torenvalken in 2021 en 2022 iets minder reproductief waren dan voorgaande jaren. Dit ondanks dat we denken dat het aanbod muizen, het stapelvoedsel, **behoorlijk minder** was! (broedgegevens van Steenuilen en Kerkuilen staven deze conclusie)

In de Ban van Torenvalken. Deel 8.

door Gerard Spit

Het nieuwe jaar 2022 is nog maar net begonnen, of wij zijn alweer druk geweest met ons kleine valkje. Ja! Want er stond ons nog een reparatie te wachten aan Torenvalk **kast 2**. (fam. de Jager.). Bij de laatste inspectie afgelopen najaar/winter bleek dat de hoofdpaal, inclusief schoren, niet al te best meer waren, dus vervanging was geboden. En zo geschiedde op 6 januari bij de Kruidentuin van de KNNV door Johan, Hans en Gerard de eerste voorbereidingen. Hier hebben wij in de opslag meerdere palen en schoren liggen die we t.z.t. kunnen gebruiken. Met vereende krachten werd de paal van de nodige schors ontdaan, werden paal en schoren op de juiste lengtes gezaagd en alles wat met de grond in aanraking komt voorzien van een bescherm laag. Daarna de nieuwe kast monteren aan de paal met draadeinden met moeren en alles waterdicht afkitten. Na enkele uren werk was deel 1 van de reparatie een feit en was het een compleet bouw pakket, klaar voor transport.

De volgende datum was voor ons ook snel gevonden, donderdag 13 januari. Deze ochtend waren de weergoden ons goed gezind, het was droog. Nadat de aanhanger vol was geladen bij de kruidentuin ging het transport richting Veeneindeweg. Hier aangekomen bleek dat het weiland behoorlijk drassig was na de vele regen van de afgelopen dagen. Toch kwam het transport keurig bij de locatie waar het moest gebeuren. Het demonteren kon beginnen en in een mum van tijd was dit gerealiseerd. Nu bleek ook dat het geen overbodige luxe was die vervanging. De paal was tot in de kern compleet verrot en met het minste of geringste stormpje had alles platgelegen. Ook het optuigen van de nieuwe kast was met een goede onderlinge werkafstemming binnen de kortste keren zo gefikst. Als laatste handeling werd er nieuw nestmateriaal in de kast gestrooid, en dit alles binnen enkele uren. Er stonden na afloop dan ook 3 tevreden Torenvalk enthousiastelingen bij kast 2 die weer jaren tegen weer en wind bestand is.

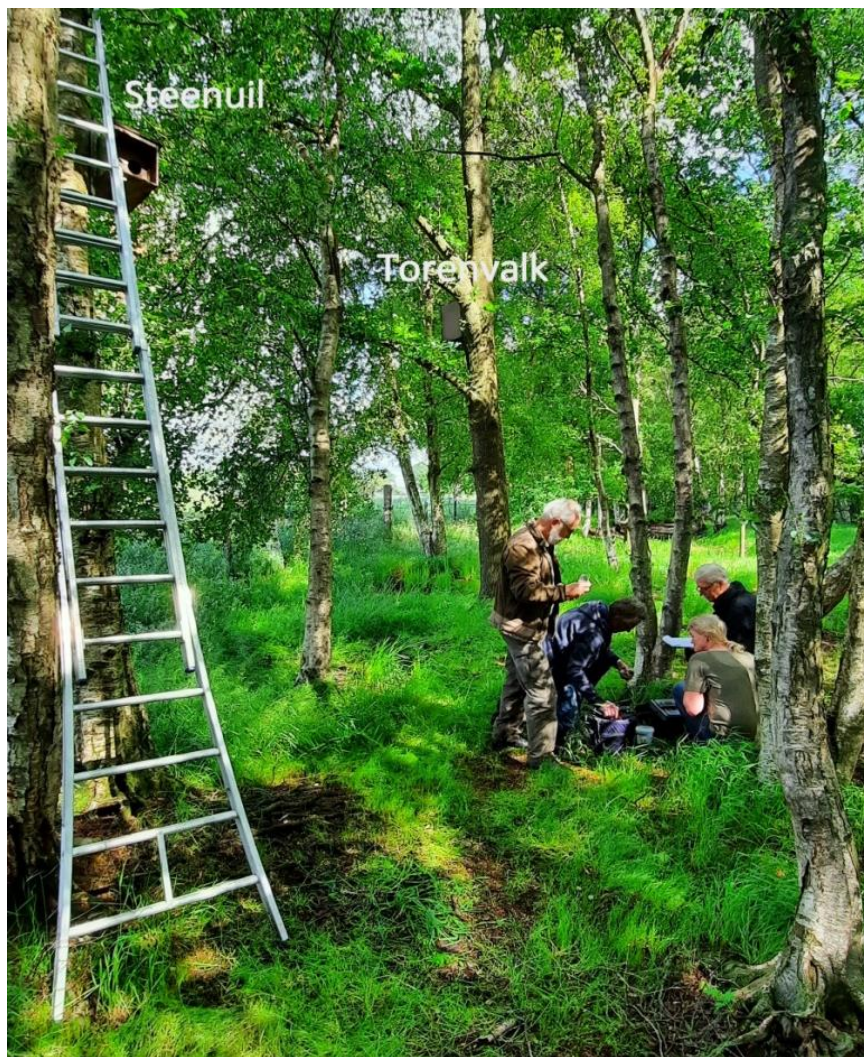
Het is februari als ik een telefoontje krijg van Gerard Vrieling van de Grefthoeve met de mededeling dat hij er een Torenvalk kast bij geplaatst heeft. Te weten dat hij er ook al twee heeft vroeg ik hem dan ook, nog eentje Gerard, je hebt er ook al twee toch? Ja! Maar deze staat aan de andere kant waar wij ook veel blauwe bessen struiken hebben. Want ook daar zijn veel muizen actief, vandaar. Oké! Dan kom ik een keer kijken. Enkele weken later ernaartoe. Bij aankomst hartelijk ontvangen en onder het genot van koffie zei hij eerst, heb ook nog een donatie gedaan voor jullie inzet. Gerard en Janneke hartelijk dank hiervoor! Wij kijken even later met hem naar de mooie kast op een ijzeren paal en stevig in de grond. Maar! De plek zit precies op een driesprong van sloten, dat kon niet beroerder. Hoe komen wij daar met onze ladder ooit bij om te ringen? Geen probleem

zei Gerard Vrielink, als jullie komen voor controle of ringen rij ik met jullie mee met de tractor en voorlader.

Ondertussen is het maart geworden, en op enkele mooie dagen deed ik al mijn rondjes op de fiets langs de kasten. Met de verrekijker in de aanslag keek ik bij alle kasten naar activiteiten en bezetting. En kwam tot de conclusie dat ook 2022 wel eens weer een goed jaar zou kunnen worden.

Eind april gaat Gerrit ook op stap met zijn camera in de aanslag voor de controles “in” de kasten op zoek naar eieren en bezetting. Na enkele controles bleek al dat het ook nu weer een succesvol jaar zou kunnen worden. Alleen **Kast 3** van de fam. Teunis aan de Veeneindeweg West was onbezet. En met **Kast 9** aan het Hazenpad (vernoemd naar Johan de Lange, die ons helaas ontvallen is), wil het ook nog niet lukken met bezetting.

In deze periode kwamen wij in contact met de fam. Maneschijn. Zij hebben aan de Veeneindeweg West ook een stukje land liggen, “Jenesland”. En wat blijkt, hier hebben ze Torenvalken en Steenuilen zitten. Bij inspectie van ons samen met de familie blijkt dat zowel de Torenvalkkast als de Steenuilkast bezet zijn en ook succesvol.

Op 30 april blijkt dat **kast 2** het legsel al compleet heeft en op 9 juni konden daar dan ook 5 jongen geringd worden. Anderhalve week later werden ook in **kast 7 en 10** al jonge valkjes geringd. En op 4 Juli werden ook in de laatste 4 kasten de jongen geringd.

Hierna werd voor ons, Gerrit, Johan, Hans, Herman en Gerard de intensiviteit iets minder en kunnen we ons weer toeleggen op reparatie of vervanging.

Na de vakantie kwam Gerrit met de mededeling, dat Arno Kruiskamp 3 stalen buizen voor ons had en dat Gerrit zelf ook nog een buis had. Hier kunnen we mooi stalen palen van maken met een kast er op gemonteerd. T.z.t. zullen wij hier mee aan de slag gaan.

In oktober kwamen we in contact met "Het Zaaghuis" aan de Watergang op het industrieterrein aan de westzijde van de N.36. Daar bleek, na info van derden, dat er regelmatig Torenvalken worden gezien. Op een doordeweekse middag hebben Johan en Gerard met de eigenaar, Dhr. Paarhuis gesproken en hebben met hem de locatie van hun kast bepaald. De eigenaar gaat zelf de kast plaatsen.

Ons kastenbestand voor 2023 gaat hiermee naar **12 kasten.**

Tot zover de nieuwtjes voor dit jaar 2022.

En als slot nog even de broedresultaten van de bezette kasten.

Kast 1:	fam. Nijland	5 eieren	5 jongen geringd
Kast 2:	fam. De Jager	5 eieren	5 jongen geringd
Kast 3:	fam. Teunis	0 eieren	
Kast 4:	fam. Knoef	5 eieren	2 jongen geringd
Kast 5:	De Giek	5 eieren	5 jongen geringd
Kast 6:	Fayersheide Zuid	4 eieren	4 jongen geringd
Kast 7:	Fayersheide Noord	5 eieren	5 jongen geringd
Kast 8 :	Volkstuinen	6 eieren	5 jongen geringd
Kast 9:	Johan de Lange	0 eieren	
Kast 10:	fam. Vrielink	6 eieren	6 jongen geringd
Kast 11:	fam. Maneschijn	5 eieren	5 jongen geringd
Totalen		46 eieren	42 jongen geringd

Ook veel dank aan onze ringers dit jaar te weten: Ineke Tijhaar/Kerkhoff en Jan Vrijlink.

Groet: Gerard Spit.